

ฐานข้อมูล

ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลทุ่งโป่ง

๑.ด้านกายภาพ

๑.๑.ที่ตั้งหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

ตำบลทุ่งโป่งตั้งอยู่ในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดขอนแก่น ห่างจากที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ ๕ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดขอนแก่น ๔๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ ๓๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านดง	มีลำน้ำพองเป็นแนวเขต
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลโคกสูง	มีลำห้วยยางเป็นแนวเขต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลโคกสูง	มีเทือกเขาภูพานคำและลำห้วยยางน้อยเป็นแนวเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์	มีลำห้วยห้วยเป็นแนวเขต

แผนที่แสดงพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

เนื้อที่โดยประมาณ ๓๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ แบ่งออกเป็น

- ที่ดินทำการเกษตรกรรม	๑๘,๒๐๗	ไร่
- ที่ดินอยู่อาศัย	๑,๔๐๐	ไร่
- ที่ดินอันเป็นสาธารณะประโยชน์	๒๑๑	ไร่
- ที่รกร้างว่างเปล่า	๘๖	ไร่

เป็นที่ราบบางตอนพื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่ดอนภูเขา สลับเนินดินขนาดใหญ่สลับเนื่องจากเป็นพื้นที่ติดเทือกเขาภูพานคำ ซึ่งทอดตัวทางทิศตะวันตกและมีที่ราบลุ่มลำน้ำพอง สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย และมีบ่อลูกรังกระจายตัวโดยทั่วไป

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมมี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อนตั้งแต่เดือน	มีนาคม-มิถุนายน
ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือน	กรกฎาคม-ตุลาคม
ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือน	กันยายน- กุมภาพันธ์

๑.๔ ลักษณะของดิน

สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย การทำการเกษตรเพาะปลูกไม่ได้ผลเต็มประสิทธิภาพและป่าชุมชน จำนวนความหนาแน่นลดลงทุกๆปี

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ คือ

- ลำน้ำพอง ๑ แห่ง
- ลำห้วย ๘ แห่ง
- บึง หนองและอื่นๆ ๑๔ แห่ง

น้ำอุปโภค บริโภค คือ

- ประปาหน้าดิบ มีใช้ ๑๐ หมู่บ้าน ๑,๒๘๑ คริวเรือน
- ประปาผิวดินน้ำสะอาด อบต.ทุ่งโป่ง มีใช้ ๑๐ หมู่บ้าน ๖๔๖ คริวเรือน
- บ่อน้ำ ๕ บ่อ
- สระน้ำสาธารณะ ๑๗ สระ

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- โคกหินสาธารณะประโยชน์ ๑๖ ไร่ ๒ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๓
- ป่าช้าสาธารณะประโยชน์ ๒๓ ไร่ ๒ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๕
- โคกโรงเรียน ๓๓ ไร่ ๓ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๗
- ดอนป่าช้าสาธารณะประโยชน์ ๕๐ ไร่ ๓ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๙
- ป่าไม้ดอนปู่ตาสาธารณะประโยชน์ ๒๙ ไร่ ๓๑ ตรารางวา
- ป่าหลุมหินสาธารณะประโยชน์ ๓ ไร่ ๒ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๖
- ป่าช้าสาธารณะประโยชน์ ๕๗ ไร่ ๓ งาน อยู่ในพื้นที่ ม.๑๐

๒.ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑.เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่งมีทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้านแยกเป็น

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
๑	บ้านโนนสะอาด	๑๗๔	๑๗๗	๓๕๑	๘๖
๒	บ้านจรเข้สงเคราะห์	๑๐๓	๙๕	๑๙๘	๔๓
๓	บ้านโนนอินทร์แปลง	๑๖๔	๑๔๒	๓๐๖	๗๕
๔	บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๑๗๐	๑๙๖	๓๖๖	๑๒๘
๕	บ้านหนองฝื่อ	๓๓๘	๓๕๓	๖๙๑	๑๕๗
๖	บ้านห้วยยาง	๓๓๐	๓๖๐	๖๙๐	๑๖๐
๗	บ้านทุ่งโป่ง	๒๖๙	๒๘๑	๕๕๐	๑๕๔
๘	บ้านห้วยยาง	๔๓๔	๔๔๙	๘๘๓	๒๐๖
๙	บ้านแหลมทอง	๓๗๑	๓๕๒	๗๒๓	๑๗๐
๑๐	บ้านทุ่งโป่ง	๒๗๐	๒๘๒	๕๕๒	๑๔๗
รวมประชากรทั้งหมด		๒,๖๒๓	๒,๖๘๗	๕,๓๑๐	๑,๓๒๖

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภออุบลรัตน์ วันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๕

๒.๒.การเลือกตั้ง

ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง

หมู่ที่	หน่วยเลือกตั้งที่	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง(๑๘ ปีบริบูรณ์)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	๑	๒๕๕	๒๗๑	๕๒๖	
๒	๒	๑๖๒	๑๔๗	๓๐๙	
๓	๓	๒๖๘	๒๓๐	๔๙๘	
๔	๔	๒๗๒	๓๑๐	๕๘๒	
๕	๕	๕๑๙	๕๖๐	๑,๐๗๙	
๖	๖	๕๓๕	๕๘๙	๑,๑๒๔	
๗	๗	๔๓๙	๔๕๕	๘๙๔	
๘	๘	๖๙๘	๗๑๘	๑,๔๑๖	
๙	๙	๕๖๕	๕๖๒	๑,๑๒๗	
๑๐	๑๐	๔๔๐	๔๕๕	๘๙๕	
รวม		๔,๑๕๓	๔,๒๙๗	๘,๔๕๐	

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภออุบลรัตน์ วันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม ศ. ๒๕๖๕

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ประชากรในเขตตำบลทุ่งโป่ง แยกตามช่วงอายุ (ปี) เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย

ช่วงอายุระหว่าง	ชาย	หญิง	รวม
๐ - ๑๕ ปี	๔๕๘	๔๔๙	๙๐๗
๑๖ - ๓๐ ปี	๕๔๙	๕๓๖	๑๐๘๕
๓๑ - ๔๕ ปี	๕๖๑	๕๕๖	๑๑๑๗
๔๖ - ๕๙ ปี	๖๑๑	๖๒๓	๑๒๓๔
๖๐ - ๖๙ ปี	๒๕๒	๒๙๖	๕๔๘
๗๐ - ๗๙ ปี	๑๓๖	๑๓๙	๒๗๕
๘๐ - ๘๙ ปี	๔๙	๘๑	๑๓๐
๙๐ ปีขึ้นไป	๗	๗	๑๔
รวมทั้งหมด	๒,๖๒๓	๒,๖๘๗	๕,๓๑๐

- ความหนาแน่นเฉลี่ย ๑๖๖ คน / ตารางกิโลเมตร

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภออุบลรัตน์ วันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๒

ความหมายและประเภทของศาสนา

ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ความหมายของศาสนา

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของ “ศาสนา” ว่า “ลัทธิความเชื่อของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิด และความสิ้นสุดของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาัตต์ประการหนึ่งแสดงหลักธรรมเกี่ยวกับ บุญบาปอันเป็นไปใน ฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอน ในความเชื่อนั้นๆ” สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นพวงศ์) ทรงอธิบายว่า “ศาสนา” คือ คำสั่งสอน ท่านผู้ใดเป็นต้นเดิม เป็นผู้บัญญัติสั่งสอนก็เรียกว่าศาสนาของท่านผู้นั้น หรือท่านผู้บัญญัติสั่งสอนนั้นได้ นามพิเศษอย่างไร ก็เรียกชื่อนั้นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น ศาสนาจึงมีมาก คำสอนก็ต่างกัน”

สุชีพ ปุญญานุภาพ อธิบายความหมายคำว่า “ศาสนา” ไว้ว่า

๑. ศาสนา คือ ที่รวมแห่งความเคารพนับถืออันสูงส่งของมนุษย์

๒. ศาสนา คือ ที่พึ่งทางจิตใจ ซึ่งมนุษย์ส่วนมากยอมเลือกยึดเหนี่ยวตามความพอใจ และความเหมาะสมแก่เหตุแวดล้อมของตน

๓. ศาสนา คือ คำสั่งสอน อันว่าด้วยศีลธรรม และอุดมคติสูงสุดในชีวิตของบุคคล รวมทั้งแนวความเชื่อถือและแนวการปฏิบัติต่างๆกันตามคติของแต่ละศาสนา (สุชีพ ปุญญานุภาพ, ๒๕๓๒:๙) จากนิยามดังกล่าว ในข้างต้นจะเห็นว่านักคิดท่านต่างๆต่างให้นิยามของศาสนาไปตามโลกทัศน์ของแต่ละบุคคล ซึ่งเมื่อเราพิจารณาคำนิยามเหล่านี้แล้วอาจจะเกิดปัญหาวานิชานิยามใดดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนิยามของคำว่า “ศาสนา” ย่อมถูกต้องและเหมาะสมแตกต่างกันออกไปตามหลักความเชื่อของ ศาสนานั้น ๆ

ความหมายของศิลปะ

ศิลปะ คือ ความงาม คุณค่าของความงาม หรือผลงานของมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายการสร้างสรรค์และแสดงออกถึงความงาม เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของมนุษย์ ให้มนุษย์มีอารมณ์เพลิดเพลินและมีความสุขแห่งชีวิตอย่างแท้จริง

ประเภทของศิลปะ

๑. วิจิตรศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่มุ่งแสดงในด้านคุณภาพของความงามมากกว่าประโยชน์ใช้สอย

๒. ประยุกต์ศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่มีการนำเอาความรู้จากศิลปะแบบวิจิตรศิลป์มาประยุกต์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในผลงานต่อทางกาย มุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความงามแบบวิจิตรศิลป์

ความหมายของวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ นิยามความหมายว่า วัฒนธรรมหมายความว่า ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า "วัฒนธรรม" ไว้มากมาย แต่เมื่อพิจารณาถึงสาระสำคัญแล้ว สรุปได้ว่า "วัฒนธรรม" หมายถึง "แบบอย่างหรือวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคม" วัฒนธรรมแต่ละสังคมจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ และ ทรัพยากร ต่างๆ ลักษณะอีกประการหนึ่งของวัฒนธรรมคือ เป็นการสั่งสมความคิด ความเชื่อ วิถีการ จากสังคมรุ่นก่อน ๆ มีการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดไปยังรุ่นต่อไปได้ วัฒนธรรมใดที่มีรูปแบบหรือ แนวความคิดที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะเลือนหายไป

ประเภทของวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แบ่งออกเป็น ๕ สาขา คือ

๑. สาขามนุษย์ศาสตร์ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

๒. สาขาศิลปะ ได้แก่ ภาษา วรรณคดี ดนตรี นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นต้น

๓. สาขาช่างฝีมือ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจัดสาน การทำเครื่องเงิน การทำเครื่องเงินเครื่องทอง การจัดดอกไม้ การประดิษฐ์ การทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

๔. สาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหาร การประกอบอาหาร ความรู้เรื่องการแต่งกาย การดูแลบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ความรู้เรื่องยา การรู้จักใช้ยา ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นต้น

๕. สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น มวยไทย ฟันดาบสอยมือ กระบี่กระบอง การเลี้ยงนกเขา ไม้ดัดต่างๆ เป็นต้น

ความหมายของประเพณี

พระยาอนุมานราชธน ได้ให้ความหมายของคำว่าประเพณีไว้ว่า ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่งถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกัน และสืบต่อกันมานาน ถ้าใครในหมู่ประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี

พจนานุกรมภาษาไทยฉบับบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดความหมายประเพณีไว้ว่า ขนบธรรมเนียมแบบแผน ซึ่งสามารถแยกคำต่างๆ ออกได้เป็น ขนบ มีความหมายว่า ระเบียบแบบอย่าง ธรรมเนียมมีความหมายว่า ที่นิยมใช้กันมา และเมื่อนำมารวมกันแล้วก็มีความหมายว่า ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ยึดถือเป็นแบบแผน และได้ทำการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นต้นแบบที่จะให้คนรุ่นต่อไป ได้ประพฤติปฏิบัติตามกันต่อไป

โดยสรุปแล้ว ประเพณี หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่กำหนดพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมา ถ้าคนใดในสังคมนั้นๆฝ่าฝืนมักถูกตำหนิจากสังคม ลักษณะประเพณีในสังคมนั้นระดับประเทศชาติ มีทั้งประสมกลมกลืนเป็นอย่างเดียวกัน และมีผิดแผกกันไปบ้างตามความนิยมเฉพาะท้องถิ่น แต่โดยมากย่อมมีจุดประสงค์ และวิธีการปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีเฉพาะส่วนปลีกย่อยที่เสริมเติมแต่งหรือตัดทอนไปในแต่ละท้องถิ่น สำหรับประเพณีไทยมักมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อในคติพระพุทธศาสนาและพราหมณ์มาแต่โบราณ

ประเภทของประเพณี

ประเภทของประเพณีแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. จารีตประเพณี หรือกฎศีลธรรม หมายถึง สิ่งซึ่งสังคมใดสังคมหนึ่งยึดถือและปฏิบัติสืบกันมาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง เป็นเรื่องของความผิดถูก มีเรื่องของศีลธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นสมาชิกในสังคมต้องทำผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าเป็นผิดเป็นชั่ว จะต้องถูกตำหนิหรือได้รับการลงโทษจากคนในสังคมนั้น เช่น ลูกหลานต้องเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อท่านแก่เฒ่า ถ้าใครไม่เลี้ยงดูถือว่าเป็นคนเนรคุณหรือลูกอกตัญญู จารีตประเพณีของแต่ละสังคมนั้นย่อมไม่เหมือนกัน เพราะมีค่านิยมที่ยึดถือต่างกัน การนำเอาจารีตประเพณีของตนไปเปรียบเทียบกับของคนอื่นแล้วตัดสินว่าดีหรือเลวกว่าของตนย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อของแต่ละสังคมนั้นย่อมแตกต่างกันไป

๒. ขนบประเพณี หรือสถาบัน หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่สังคมได้กำหนดไว้แล้วปฏิบัติสืบต่อกันมา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ ประเพณีที่มีการกำหนดเป็นระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติอย่างชัดแจ้งว่าบุคคลต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น สถาบันโรงเรียน มีโรงเรียน มีผู้สอน มีผู้เรียน มีระเบียบการรับสมัคร การเข้าเรียน การสอบไล่ เป็นต้น ทางอ้อม ได้แก่ ประเพณีที่รู้จักกันโดยทั่วไป โดยไม่ได้วางระเบียบไว้แน่นอน

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การท การเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม หัตถศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแยกตามประเภท

๑. สาขาเกษตรกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	เกษตรกลุ่มเลี้ยงโค	นายสุพจ สร้อยรักษ์	๑๓ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	เกษตรพอเพียง	นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ	๑ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	๐๘๒-๕๖๘๒๐๒๒
๓	เกษตรพอเพียง	นางจรรยา สุขโนนทอง	๓ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๔	กลุ่มเลี้ยงโค	นางศรินทร์ทิพย์ นารี	๒๒ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	๐๙๒-๙๑๘๓๕๘๔
๕	เกษตรพอเพียง	นายเขาวลิต ศรีชาทุม	๔๑ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๖	กลุ่มเลี้ยงไก่	นายสุวัฒน์ พลเยี่ยม	๗ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๗	กลุ่มหมูหลุม	นางมาลาวดี บุญหลง	๔๔ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	๐๘๖-๔๙๖๘๔๙๗
๘	เกษตรพอเพียง	นางสาวกานดา ชมจันทร์	๙๙ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๘๘-๖๙๓๘๘๐๑
๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง	นายทองใบ ต้นโล่	๔๐ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๑๐	กลุ่มเลี้ยงโค	นายเกษมศักดิ์ หนองผือ	๔๙/๑ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	๐๘๙-๒๗๘๘๐๘๒
๑๑	เกษตรกรเลี้ยงหมอนไหม	นางบัวกี สารบรรณ	๖๔ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๑๒	เกษตรพอเพียง	นางฉลาด โชคลา	๑๑ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	๐๘๑-๐๕๓๖๖๐๕
๑๓	เกษตรพอเพียง	นายสังวาล ผาจง	๒๓๕ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	๐๘๒-๑๐๗๗๔๘๙
๑๔	เกษตรเพาะเห็ด	นางสาวสุดใจ โยขารี	๑๖๓ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๙๖-๐๕๗๕๐๘๓
๑๕	เกษตรพอเพียง/กลุ่มเลี้ยงไก่	นายสุวรรณรัตน์ อามาตย์	๕๒ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๒-๓๐๑๐๑๔๐
๑๖	เกษตรพอเพียง	นางสาวปวีร์รักษ พลเยี่ยม	หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๙-๑๔๘๓๒๙๐
๑๗	เกษตรพอเพียง	นายถาวร สันเสนาะ	๘๙ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๓-๕๐๔๙๖๙๔
๑๘	กลุ่มเลี้ยงไก่	นายเพียร ผาจง	๑๕๘ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๐-๘๙๕๓๐๐๔
๑๙	กลุ่มเลี้ยงไก่	นางบุญรัตน์ หนองผือ	๑๙๕ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-
๒๐	กลุ่มหมูหลุม	นายพุดชา อักษรศิริ	๑๗๙ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	๐๖๓-๐๖๗๒๘๙๗
๒๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง	นายคำ สรรพสมบัติ	๘๐/๑หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๒๒	เกษตรพอเพียง	นายนิรันดร์ บุตรดาชุย	๑๖๗ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๑-๕๔๖๕๐๕๓

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	การทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่	นายสมัย จอมชัยภูมิ	๕๐ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	การทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่	นายถนอม วรรณพัฒน์	๒๒ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๓	การทำเครื่องจักสาน	นายเลี้ยง ศรีคำภา	๓๕ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๔	การทำเครื่องจักสาน	นางบัวเขียว สำราญบำรุง	๒๓ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๕	การทำเครื่องจักสาน/ทอผ้า	นางบานเย็น พลมุก	๑๒ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๖	ศูนย์ลื้อไม้	น.ส.เกษราภรณ์ หลวงจันทร์	๑๑๖ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๙๕-๖๗๒๖๓๔๖
๗	การทำเครื่องจักสาน	นายบุญชู เพชรคง	๓ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๘	การทำเครื่องจักสาน	นายประเส ภัคดีบัณฑิตย์	๖๓ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๙	กลุ่มทอผ้า/ทำไม้กวาด	นางวิจิตร กุลขาว	๗๔ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๑๐	กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ	นางวาสนา จันทร์ประเทศ	๖ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	๐๙๔-๐๖๔๘๒๔๓
๑๑	การทำเครื่องจักสานหมวก	นางบุญคำ หนองผือ	๙๒ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	๐๘๓-๖๘๐๑๗๓๑

๑๒	การทำเครื่องจักรสาน	นายอรุณ โชคลา	๑๓ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	๐๘๗-๑๑๓๓๙๘๑
๑๓	การทำเครื่องจักสาน	นายแสวง ศรีปราช	๒๗/๑ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	-
๑๔	กลุ่มทอผ้าไหม	นางเสาร์ ผาจวง	๓๓ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	-
๑๖	การทำเครื่องจักสาน	นายด้วง โชคลา	๙๘ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๕-๕๖๓๓๑๙๒
๑๗	การทำเครื่องจักสาน	นายบุศดา ผาจวง	๓๓ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	
๑๘	การทำเครื่องจักสาน	นายเทียว โชคลา	๑๐๒ หมู่ที่ ๙ บ้านห้วยยาง	-
๑๙	ทอเสื่อ/ทอผ้า	นางบัวศรี โชคลา	๑๘๒ หมู่ที่ ๙ บ้านห้วยยาง	-
๒๐	การทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่	นายบัวสี ดีบุตร	๘๘ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	
๒๑	การทำไม้กวาดทางมะพร้าว	นายบุญโฮม สวัสดิ์นาที	๕๗ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๒๒	กลุ่มทอผ้าไหม	นางอุดม ไสงาม	๔๓ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๒๓	การทำกลอง เกรียน งานฝีมือต่างทุกชนิด ฯลฯ	นายดำ สรรพสมบัติ	๘๐/๑ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-

๓. สาขาการแพทย์แผนไทย

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	การนวดแพทย์แผนไทย	นางศุภลักษณ์ ผิวสว่าง	๕๙ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	การนวดแพทย์แผนไทย	นางคำมาย จันทรทาฟ้าเหลี่ยม	๔ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๓	หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน	นายประยูรย์ ไชยมาตย์	๓ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๔	หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน	นายชาย ไชยมัง	๔๐ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๕	หมอนวดแผนไทย	นายทองพูล ตุ่นเฮ้า	๔๓ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๙๙-๗๙๘๘๓๖๕
๖	หมอนวดแผนไทย	นางนุรัตน์ กุลขวัญ	๘๑ หมู่ที่ ๕๓ บ้านหนองฝือ	-
๗	หมอนวดแผนไทย	นางรับพร จันทรประเทศ	๒๒๒ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๖๑-๙๖๑๗๘๐๙
๘	หมอนวดแผนไทย	นางยุพา ลิโป้	๑๔๗ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๓-๕๖๗๒๖๘๖
๙	หมอนวดแผนไทย	นางกอนทน ตลับเงิน	๑๕๓ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๐-๑๗๙๕๕๔๐๗
๑๐	หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน	นางสมศักดิ์ อักษรศิริ	๑๐๑ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-
๑๑	นวดแผนไทย	นางสมบัติ ภูมิพิมพ์	๑๘๖ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	หนองฝายบ้าน (สระน้ำชุมชน)	คณะกรรมการหมู่ที่ ๑	- หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	สวนป่าสาธารณะหมู่บ้าน	นางสาวกานดา ชมจันทร์	๙๙ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๘๘-๖๙๓๘๘๐๑
๓	เพาะกล้าพันธุ์ไม้ยางนา	นายบรรจง โชคลา	๙๓ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๔	เพาะกล้าพันธุ์ไม้ยางนา	นายไว้ ทุมเที่ยง	๓๓ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๕	เพาะกล้าไม้	นางศศิณิกา มุลตรีศรี	๑๕๘ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๘-๗๓๓๙๔๕๒
๖	เพาะกล้าไม้	นางยุพา ลิโป้	๑๔๗ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๓-๕๖๗๒๖๘๖
๗	มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อคุณภาพชีวิต	นายแพทย์ประเวศ วะสี (ศูนย์คำคุณ)	หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	
๘	เพาะกล้าพันธุ์ไม้	นางสายรุ้ง สีพันล้า	๓๖ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	
๙	อนุรักษ์ป่าสาธารณะถ้ำช้าง	นายทองหล่อ ดีบุตร	๒๙๘ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๓-๔๑๖๗๓๒๗

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	กลุ่มเกษตรทำสวนพืชผักทั่วไป	นางอ้วน สังขศรี	๓๓ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	กองทุนหมู่บ้าน	นายสุพจน์ สร้อยรักษ์	๑๓ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๓	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายเสถียร จันทาฟ้าเหลี่ยม	๓๗ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	๐๙๙-๐๑๔๓๒๓๐
๔	กองทุนหมู่บ้าน	นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ	๑ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๕	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นางกิตติยา สมปัญญา	๓๗ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๖	กองทุนหมู่บ้าน	นายวงเดือน สำราญบำรุง	๖๑ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	๐๘๙-๖๙๒๐๘๑๘
๗	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายวงเดือน สำราญบำรุง	๖๑ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	๐๘๙-๖๙๒๐๘๑๘
๘	กองทุนหมู่บ้าน	นายพิชิต หลวงจันทร์	๗๘ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๘๑-๔๓๗๐๑๕๕
๙	ร้านค้าชุมชน	นางปสุตา ชมจันทร์	๔๕ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๙๔-๔๖๗๒๑๗๔
๑๐	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายพิชิต หลวงจันทร์	๗๘ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๘๑-๔๓๗๐๑๕๕
๑๑	กองทุนหมู่บ้าน	นายสุบิน หนองผือ	๑๙ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๑๒	ร้านค้าชุมชน	นายสมัย หนองผือ	๗/๑ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๑๓	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายเกษมศักดิ์ หนองผือ	๔๙/๑ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	๐๘๙-๒๗๘๘๐๘๒
๑๔	กองทุนหมู่บ้าน	นายนิกร ปีนคำ	๙๙ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	๐๘๘-๓๓๑๔๘๙๗๓
๑๕	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายนิกร ปีนคำ	๙๙ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	๐๘๘-๓๓๑๔๘๙๗๓
๑๖	กองทุนหมู่บ้าน	นายวีระพงษ์ มุลตรีศรี	๑๖๖ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	-
๑๗	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายสุวรรณรัตน์ อามาตย์	๕๒ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๒-๓๐๑๐๑๔๐
๑๘	กองทุนหมู่บ้าน	นายกองพัน หนองผือ	๑๒๔ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๘-๗๓๓๔๙๕๒
๑๙	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายบันพันธ์ แก่นมุย	๗๖ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๑-๒๒๗๖๑๑๘
๒๐	กองทุนหมู่บ้าน	นายไพฑูริย์ โชคลา	๑๓๔ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	๐๘๐-๑๘๓๑๑๒๑
๒๑	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายไพฑูริย์ โชคลา	๑๓๔ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	๐๘๐-๑๘๓๑๑๒๑
๒๒	กองทุนหมู่บ้าน	นายประภาส ทองโคตร	๑๘๘ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๒๓	กองทุนฌาปนกิจชยะ	นายนิรันดร์ บุคตาชุย	๑๖๗ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๑-๕๔๖๕๐๕๓

๖. สาขาศิลปกรรมและพานบายศรี

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	พานบายศรีสู่ขวัญ	นางปราณี พลกล้า	๓ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	-
๒	สรภัญญะ	นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ	๑ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงเคราะห์	๐๘๒-๕๖๘๒๐๒๒
๓	สรภัญญะ	นางประภัสร์ชร แสงปัญญา	๑๐ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๔	สรภัญญะ	นางบานเย็น พลมุก	๑๒ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๕	พานบายศรี	นางสาวกานดา ชมจันทร์	๙๙ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	๐๘๘-๖๙๓๘๘๐๑
๖	สรภัญญะ	นางบุญสิน กุลขาว	๑๐๕ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	๐๘๕-๐๑๐๐๘๔๙
๗	พานบายศรีสู่ขวัญ	นางสำฤทธิ์ โนสว่าง	๔๕ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๘	พานบายศรีสู่ขวัญ	นางทองย้อย ดันโล่	๔๐ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๙	สรภัญญะ	นางทองจันทร์ โชคลา	๑๑๑ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๑๐	สรภัญญะ/หมอลำ	นางนุรักษ์ อามาตย์	๕๒ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๔-๕๑๙๓๐๔๐
๑๑	พานบายศรีสู่ขวัญ	นางทองเลื่อน ฉลุทอง	๒๗ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๖๑-๗๗๑๐๘๑๑

๑๒	หมอปราหมณ์สุ่วชัย	นายอภิรมย์ เทียมกัน	๑๓๔ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	-
๑๓	สรภัญญะ	นางสาวปวีร์วิรัช พลเยี่ยม	๑๖๓ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๘-๑๔๘๓๒๙๐
๑๔	สรภัญญะ/หมอลำ	นางสุวรรณา โสดาวัน	๑ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-
๑๕	พานบายศรี	นางสมบัติ ภูมิพิมพ์	๑๘๖ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-
๑๖	สรภัญญะ	นางรัตนา หน่วยเขียว	๒๐๓ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	๐๘๒-๖๘๖๓๙๒๑
๑๗	แต่งกลอนอีสาน (คำผญา)	นายดำ สรรพสมบัติ	๘๐/๑หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-

๗. สาขาศาสนาและประเพณี

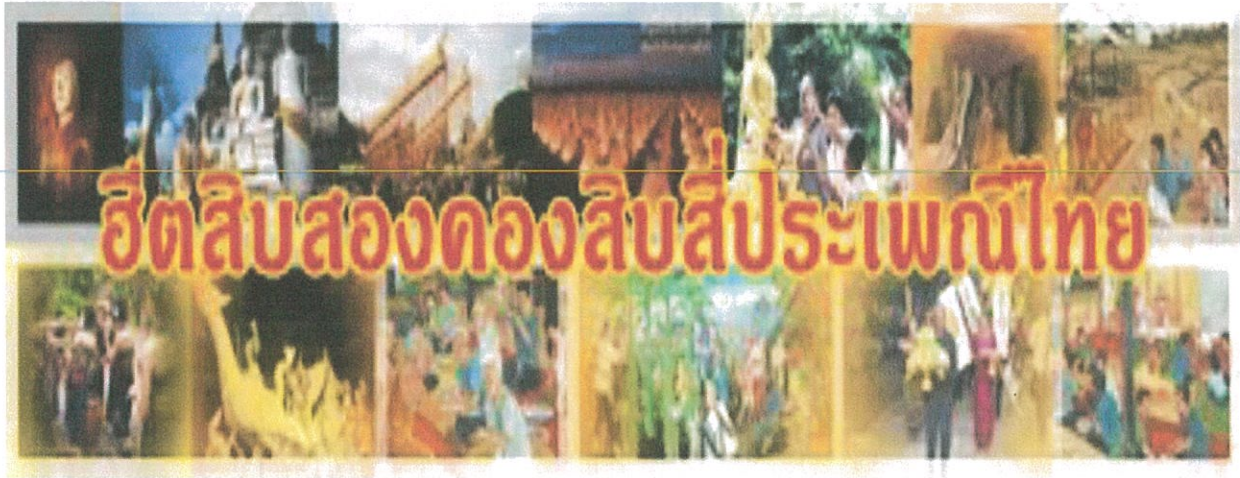
ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสงวน วรรณสุด	๖ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๒	ปรัชญาความเชื่อ หมอสูตรขวัญ	นายประจักษ์ ตะโนนทอง /	๑๒ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสะอาด	-
๓	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสุบัน จันทร์ทาฟ้าเหลี่ยม	๔ หมู่ที่ ๒ บ้านจระเข้สงคราม	-
๔	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสว่าง จันทร์รักษ์	๓๔ หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอินทร์แปลง	-
๕	พิธีกรรมทางศาสนา	นายศรายุทธ์ บุตรธิดาร	๒๔ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๖	พิธีกรรมทางศาสนา	นายจรัส หลวงจันทร์	๘ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๗	พิธีกรรมทางศาสนา	นางดาวเรือง ศรีพุทธา	๑๗ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๘	พิธีกรรมทางศาสนา	นายเลิศ ธรรมอินทร์ราช	๒ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๙	หมอสูตรขวัญ	นายจุม นามศรี	๓๓ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๑๐	พิธีกรรมทางศาสนา	นายประเสริฐ คอสี	๖๕ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๑๑	พิธีกรรม โฆษก	นายบุญลือ สิงห์ทอง	๒๓ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๑๒	พิธีกรรมทางศาสนา	นายพรหมา ฉลุทอง	๖๒ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	-
๑๓	หมอปราหมณ์สุ่วชัย	นายอภิรมย์ เทียมกัน	๑๓๔ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	-
๑๔	พิธีกรรมทางศาสนา	นายด้วง โชคลา	๙๘ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๘๕-๔๖๓๓๑๙๒
๑๕	หมอปราหมณ์สุ่วชัย	นายชาย อักษรศิริ	๔๘ หมู่ที่ ๙ บ้านแหลมทอง	-
๑๖	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสุทัศน์ อามาศย์	๑๘๙ หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๑๗	พิธีกรรมทางศาสนา	นายประเสริฐ ละลีย์	หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-
๑๘	สูตรขวัญ สะเดาะเคราะห์ อ่านคำภีร์อักษรขอม	นายดำ สรรพสมบัติ	๘๐/๑หมู่ที่ ๑๐ บ้านทุ่งโป่ง	-

๘. สาขาอาหารพื้นบ้าน

ที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์
๑	ทำขนมไทย	นางบานเย็น พลมุก	๑๒ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์	-
๒	ไอศกรีม	นายประเส ภัคดีบุญติศย์	๖๓ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๓	แปรรูปอาหารทำกล้วยฉาบ	นางประมวล นนทะสี	๗๘ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ	-
๔	ไอศกรีม	นางบัวทอง ทองโคตร	หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยยาง	-
๕	ทำขนมไทย	นางสาววิภา ชนะพล	๙ หมู่ที่ ๗ บ้านทุ่งโป่ง	๐๙๘-๑๑๒๘๔๐๒
๖	ไอศกรีม	นายกีชาญ ทรงสกุล	๒๘ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	๐๙๓-๐๙๑๒๗๗๙
๗	ขนมเปียกปูน,ขนมดอกบัว, ลอดช่อง,กล้วยทอด ฯลฯ	นางสาวเสียน ศรีสาคร	๑๗๒ หมู่ที่ ๘ บ้านห้วยยาง	-

ส่วนที่ ๔

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี/วัฒนธรรม

ที่มา: <http://www.baanmaha.com/community/thread๕๗๕๙.html>

ภาคอีสานเป็นภาคที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมคติความเชื่อวิถีปฏิบัติที่หลากหลายแต่ละฤดู เดือน จะมีพิธีปฏิบัติกิจกรรมตามความเชื่อหลากหลาย ชาวอีสานจะรู้จักดีคือ "ฮีตสิบสองคองสิบสี่"

ฮีตสิบสอง มาจากคำ ๒ คำ คือ ฮีต กับ สิบสอง ฮีตมาจากคำว่า จาริต หมายถึง สิ่งปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ดั่งามชาวอีสาน เรียกว่า จาฮีตหรือฮีต ส่วนคำว่า สิบสอง หมายถึงเดือนทั้ง ๑๒ เดือน ดังนั้น คำว่า ฮีตสิบสอง จึงหมายถึง จาริตประเพณีสิบสองรายการคือประเพณีประจำสิบสองเดือนนั่นเอง

คองสิบสี่

สำหรับ คองสิบสี่ ตามคติการถือปฏิบัติของชาวอีสานนั้น ถือเป็นหลักธรรมในการครองบ้านครองเรือนที่ควรปฏิบัติ ซึ่งหากใครที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดแล้วนับเป็นบุคคลอยู่ในศีลในธรรมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปหลักปฏิบัติ ๑๔ ข้อ หรือ ๑๔ ประการ ได้แก่

๑. หูเมือง เป็นราชทูตต่างหน้าแทนบ้านเมือง หมายถึง เป็นบุคคลที่พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน พูดจริง
๒. ตาเมือง เป็นนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในวิชาการบ้านเมือง รู้หลักธรรม
๓. แก่นเมือง เป็นผู้ทรงคุณธรรม ยุติธรรม
๔. ประตุมือง เป็นผู้มีความสามารถในการใช้ศัตราวุธยุทธโธปกรณ์
๕. รากเมือง เป็นผู้รอบรู้ในด้านโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์
๖. เหว้าเมือง เป็นผู้มี ความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์
๗. ขางเมือง เป็นผู้ชำนาญในการออกแบบ ชำนาญในการศึก
๘. ชื่อเมือง เป็นผู้มิตระกูลเป็นนักปราชญ์ผู้กล้าหาญ
๙. แปะเมือง เป็นผู้มิตีลธรรมอันดี ตัดสินคดีความเที่ยงธรรม
๑๐. เขตเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่พิทักษ์เขตเมือง รักษาเขตแดนบ้านเมือง
๑๑. ใจเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่ปกครองบ้านเมืองที่ดี
๑๒. ค่าเมือง เป็นผู้พิทักษ์รักษาให้เมืองมีค่า มีเงินทอง ติดต่อกำขาย
๑๓. สติเมือง เป็นผู้รู้จักการรักษาพยาบาล หมอทยา
๑๔. เมฆหมอกเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่ประดุจเทพอารักษ์พิทักษ์เมืองเป็นหลักเมืองการถือคองสิบสี่

ประการนี้นับเป็นการรักษาบ้านครองเรือนมีศีลธรรม มีทศพิธราชธรรม

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานที่ดำรงชีพอยู่ในสังคมเกษตรกรรม ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แห้งแล้งกันดารนั้น ในความเชื่อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความผาสุกและเจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นแก่ ครอบครัว และบ้านเมืองก็ต้องมีการประกอบพิธีกรรม มีการเช่นสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และร่วมทำบุญตามประเพณีทางพุทธศาสนาด้วยทุกๆเดือนในรอบปีนั้นมีการจัดงานบุญ พื้นบ้านประเพณีพื้นเมืองกันเป็นประจำ จึงได้ถือเป็นประเพณี ๑๒ เดือนเรียกกันว่า ฮีตสิบสอง ถือกันว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาถึงปัจจุบัน คติความเชื่อในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อการดำรงชีวิตชาวอีสานจึงมีงานบุญพื้นบ้านมากมายจนได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคที่มีงานประเพณีพื้นบ้านมากที่สุดในประเทศ ฮีตสิบสองเดือนหรือประเพณีสิบสองเดือนนั้น ชาวอีสานร่วมกันประกอบพิธีนับแต่ต้นปี คือ

ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	<u>เดือนอ้าย</u> ฮีตบุญเข้ากรรม	- เป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้ากรรม ประกอบพิธีเตรียมพิธีเข้าปริวาสกรรม เพื่อให้พระสงฆ์ผู้กระทำผิด ได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์ เป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน และมุ่งประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยต่อไป ชาวบ้านก็จะมีการทำบุญเลี้ยงผีต่าง ๆ	เดือน ธันวาคม	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๒	<u>เดือนยี่</u> ฮีตบุญคุณลาน	- เป็นบุญที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงความเคารพ และขอบคุณสิ่งศักดิ์ทั้งหลาย เช่น ผีปู่ตา ผีตาแฮก เจ้าแม่โพสพ ที่ประทานข้าวมาอย่างอุดมสมบูรณ์ - เพื่อเป็นมงคลแก่ข้าวเปลือก รุ่งเช้าเมื่อพระฉันเช้าและจะจะมีการทำพิธีสู่ขวัญข้าว	ในระหว่าง เดือน กุมภาพันธ์	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๓	<u>เดือนสาม</u> ฮีตบุญข้าวจี่	- เป็นข้าวเหนียวปั้นเท๋าะไข่เปิดทาเกลือแล้วเสียบไม้ย่างไฟด้วยถ่าน ที่สุกเหลืองพอดีทาไข่แล้วย่างอีกครั้งบางแห่งนิยมใส่น้ำอ้อยดั่งคำโบราณว่า เดือนสามค้อยเจ้าหัวคอยปั้นข้าวจี่ ข้าวจี่บมีน้ำอ้อยจ้วน้อยเข็ดน้ำตา - เป็นช่วงที่ชาวนาหมดภาระในการทำนาแล้วขึ้นยุ้งฉางแล้วใหม่จึงอยากร่วมทำบุญถวายพระ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ มีนาคม	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
	วันมาฆบูชา	- วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญวันหนึ่ง ของพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักกัน ว่าเป็นเกิดพระธรรม ถือว่า เป็นวัน ที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของ พระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกัน ในวันนั้นนำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ มีนาคม	วัดทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๔	<u>เดือนสี่</u> ฮีตบุญผะเหวด หรือ บุญมหาชาติ	- บุญผะเหวด หรือบุญพระเวส หมายถึง บุญพระเวสสันดร เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญมหาชาติ ชาวอีสานจะนิยมจัดขึ้นในเดือน ๔ การทำบุญ พระเวสพังเทศน์มหาชาติ ในงานบุญนี้มักจะมีผู้นำของมาถวายพระ ซึ่งเรียกว่า “กัณฑ์หลอน” หรือถ้าจะถวายเฉพาะจงเฉพาะพระเทศน์ที่นิมนต์มาก็จะเรียกว่า “กัณฑ์จอบ” เพราะต้องแอบข่มดูให้แน่เสียก่อนว่าใช่พระรูปที่จะถวายเฉพาะเจาะจงหรือไม่	เดือน มีนาคม	วัด ทุกแห่ง ใน ต.ทุ่งโป่ง
๕	<u>เดือนห้า</u> ฮีตบุญสงกรานต์	- บุญมหาสงกรานต์หรือตรุษสงกรานต์ ของภาคอีสาน กำหนดขึ้นในเดือนห้า มี ๓ วัน ตั้งแต่ ๑๓ วันมหาสงกรานต์ ๑๔ วันเนา ๑๕ วันสุดท้ายเป็นวันเถลิงศก	๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง

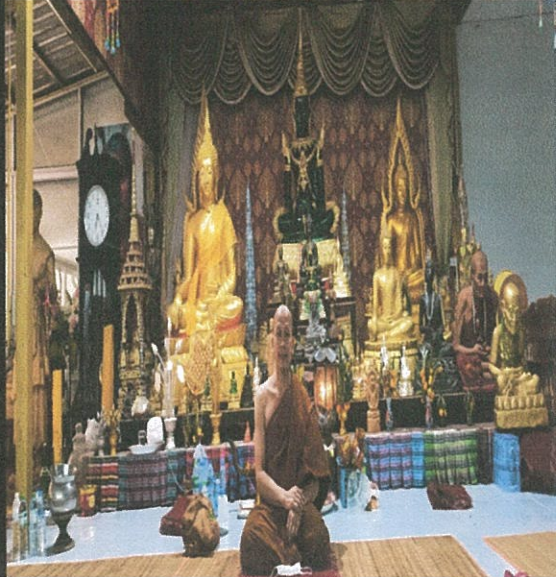
		- ประเพณีสงกรานต์ ชาวอีสานถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงาม และฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย		
๖	เดือนหก ฮีตบุญบั้งไฟ	- บุญบั้งไฟ มีความสำคัญต่อชาวอีสานมาก โดยชาวอีสานมีความเชื่อว่าบนฟ้ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พญาแถน คือเทวดาที่คอยประทานฟ้าฝน เมื่อถึงช่วงทำนาก็จะทำบุญบั้งไฟ จุดบั้งไฟบอกกล่าวให้ฟ้าฝนตก ชาวอีสานจึงมีการทำประเพณีนี้สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน	เดือน พฤษภาคม	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
	วันวิสาขบูชา	- การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน พุทธศาสนิกชน จะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระสวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญ ภาวนา ฯ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พฤษภาคม	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๗	เดือนเจ็ด ฮีตบุญซำฮะ	- บุญเบิกบ้าน หรือ บุญบ้าน เป็นการทำบุญตักบาตรที่แต่ละหมู่บ้านจะทำกันทุกปี การทำบุญเบิกบ้าน ชาวบ้านเชื่อว่าจรรวมผีบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน ผีปู่ตา ผีตาแฮก มเหศักดิ์หลักเมือง ที่ช่วยดลบันดาลให้ชาวบ้านเมืองมีความสุข ปัดเป่าภัยพิบัติ โรคภัยไข้เจ็บภัย	เดือน กรกฎาคม	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๘	เดือนแปด วันอาสาฬหบูชา	- การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรง ประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนา เป็นวันที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบ เป็นองค์ พระรัตนตรัย	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
	ฮีตบุญเข้าพรรษา	- การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยัง สถานที่ต่าง ๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริง ๆ ช่วงจำพรรษา จะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา และประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ กรกฎาคม	วัด ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	วันคล้าย วันพระราชสมภพ สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ ผู้ทรง ประทานความรัก ความเมตตา และเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ส่งเสริมอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมพิธี ถวายพระราชสดุดีฯ	วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี	ณ ที่ว่าการ อำเภออุบล รัตน์
๙	เดือนเก้า ฮีตบุญข้าวประดับดิน	- บุญข้าวประดับดิน หรือ บุญข้าวสาก เป็นบุญอุทิศแด่ผู้ล่วงลับ เพื่อบูชาผีบรรพบุรุษ และมีไว้ญาติ โดยชาวบ้านจะทำการจัด ๑ อาหาร โดยเตรียมอาหารถวายพระสงฆ์ และการห่อข้าวประดับดินโดยใช้ใบตองห่อข้าวเหนียว กับเนื้อปลา ไข่ หมูใส่เล็กน้อยพร้อมของหวาน เช่นน้ำอ้อย กล้วยสุก มะละกอสุก พร้อมกับหมากคำ พลุคำ บุหรี่ ห่อใบตอง	วันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ กันยายน	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง

		กล้วยร้อยเป็นพวง เตรียมไว้ถวายพระช่วงเลี้ยงเพล และ ห่อข้าวน้อย เพื่อนำไปแหวนไว้ตามต้นไม้และกล่าวเชิญ วิญญาณของบรรพบุรุษและญาติมารับส่วนกุศลในครั้ง นี้ การทำบุญข้าวประดับดินนิยมทำกันในวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือนเก้า หรือเรียกว่าบุญเดือนเก้า		
๑๐	<u>เดือนสิบ</u> ฮีตบุญข้าวสาก	- บุญข้าวสาก เป็นการทำบุญตักบาตรที่วัด ถวายทานอุทิศ ส่วนกุศลให้แก่ผู้ติดตามหรือเปรต ตอนเพลจะทำเป็นสำหรับ พานอาหารถวายอีกสลากภัต และการจับสลาก แต่ภิกษุ สงฆ์ ผู้ถวายจะเขียนชื่อของตนลงในภาชนะที่ใส่ของทาน และเขียนชื่อลงในบาตร ภิกษุสามเณรรูปใดจับได้สลากของ ใครผู้นั้นจะเข้าไปถวายของเมื่อพระฉันเสร็จ แล้วจะมีการ ฟังเทศน์เพื่อเป็นการอุทิศให้แก่ผู้ตาย เพียง ๑๕ วัน ชาว อีสานจึงถือการถวายสลากภัตหรือบุญข้าวสากนี้เป็น ประเพณีสืบมา	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ กันยายน	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๑๑	<u>เดือนสิบเอ็ด</u> ฮีตบุญออกพรรษา	- วันออกพรรษา เป็นวันสิ้นสุดการจำพรรษาของ พระภิกษุสงฆ์ที่ร่วมกันในวัดหรือสถานที่ซึ่ง อธิษฐานเข้า ตลอดระยะเวลา ๓ เดือน ในวันนี้พระสงฆ์จะประกอบพิธี ทำสังฆกรรม ซึ่งเรียกว่า วันมหาปวารณา คือ วันที่ พระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะอนุญาตให้ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ใน เรื่องราวเกี่ยวกับความประพฤติต่างๆ นับตั้งแต่พระสังฆ เถระ ได้แก่ พระภิกษุผู้ที่มีอาวุโสสูงลงมา จะสามารถว่า กล่าวตักเตือนหรือเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและ กัน เมื่อออกพรรษา พระสงฆ์จะได้นำความรู้จากหลักธรรม และประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษา ไปเผยแพร่แก่ ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญ ทำทาน รักษาศีล และฟังธรรม ร่วมกุศลกรรม "ตักบาตรเทโว" เป็นกรณี พิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑ พฤศจิกายน	ทุกแห่งในเขต ทุ่งโป่ง
๑๒	<u>เดือนสิบสอง</u> ฮีตบุญกฐิน	- มีกำหนด ๑ เดือน เริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวัน เพ็ญเดือน ๑๒ แต่ชาวอีสานในสมัยก่อนนิยมเริ่มทำบุญ ทอดกฐินกันตั้งแต่ข้างขึ้นเดือนสิบสอง จึงมักจะเรียกว่าบุญ กฐิน	เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม	ทุกแห่งในเขต ทุ่งโป่ง
๑๓	ประเพณีลอยกระทง	-ลอยกระทง เป็นประเพณี สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่ โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความ สำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้ อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอ ขมา ต่อแม่น้ำคงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ให้ลอยตาม แม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวอีก ด้วย	วันเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๑๔	วันเฉลิมพระ ชนมพรรษาสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัว	- วันที่ระลึกคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสิ นทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘ กรกฎาคม ของทุกปี	ณ ที่ว่าการ อำเภออุบล รัตน์

๑๕	ประเพณีทอดเทียน พรรษา	- ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีที่ชาวพุทธถือปฏิบัติสืบทอดมาเป็นเวลานานตั้งแต่เมื่อครั้งพุทธกาลสาเหตุที่ทำให้เกิดประเพณีเนื่องจากสมัยก่อน มีภิกษุได้เดินไปเหยียบย่ำต้นข้าว ต้นกล้าในนาของชาวบ้านทำให้ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงได้อนุญาตให้พระภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน คือในช่วงวันแรมหนึ่งค่ำเดือนแปดถึงวันขึ้นสิบห้าค่ำเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดการเก็บเกี่ยวข้าวของชาวบ้านพอดีซึ่งในช่วงวันเข้าพรรษานี้ประชาชนจะนำเทียนไปถวายพระภิกษุ	เดือน กรกฎาคม - ตุลาคม	ทุกแห่งใน ต.ทุ่งโป่ง
๑๖	ประเพณีพิธีทำวัตร สามิจักรกรรมและ ทำบุญฉลองอายุ วัฒนมงคล	- พระครูวุฒิสารวิมล (หลวงปู่เขียน) กิจกรรมาทำบุญ “วัตรสามิจักรกรรมและทำบุญฉลองอายุวัฒนมงคล” เป็นการทำบุญวันเกิดของ พระครูวุฒิสารวิมล (หลวงปู่เขียน) จะจัดขึ้นทุกวันที่ ๒๕ กันยายน ของทุกปี มีกิจกรรมรำลึกถึงคุณครูบาอาจารย์, บิดามารดา ทำบุญอายุวัฒนมงคลทอดผ้าป่าสามัคคี บำรุงการศึกษาคณะสงฆ์ และนักเรียน ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น	เดือน ๒๕ กันยายน ของทุกปี	วัดโพธิ์สง่า ต.ทุ่งโป่ง
๑๗	ประเพณีตักบาตร พระอุปคุต	- ประเพณีตักบาตรพระอุปคุต” เพื่อบูชาพระอุปคุต ประเพณีตักบาตรเที่ยงคืน บูชาหลวงปู่พระอุปคุต การบูชา "พระอุปคุต" ในวันเพ็ญพุธ (เพ็งปู้ด) ครั้งนี้ทางภาคเหนือ ชาวล้านนาจะมีประเพณีตักบาตรเที่ยงคืน โดยจะทำกันในเวลาเที่ยงคืนของคืนวันอังคาร ส่วนภาคกลางจะทำในคืนวันพุธ ที่เป็นวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ บางปีอาจจะมีเพียงครั้งเดียว หรือ ๒ ครั้ง และบางปีก็ไม่มีเลย	วันขึ้น ๑๕ ในวันเพ็ญ พุธ หรือวันพุธ	วัดป่านิมิต ธรรม ต.ทุ่งโป่ง
๑๘	ประเพณีทอดเทียน พรรษาพระราชทาน ทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และประเพณี ปรีวาสกรรม	- เนื่องในโอกาสที่ทูลเกล้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงพระกรุณา พระราชทานเทียนจำนำพรรษาและที่พัตรองที่ระลึก -ปรีวาส : การอยู่ชดใช้ เรียกสามัญว่าอยู่กรรม, เป็นกฎฐานวิธี (ระเบียบปฏิบัติสำหรับออกจาก ครุกาบัตติ) อย่างหนึ่งซึ่งภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้วปกปิดไว้ จะต้องประพฤติเป็นการลงโทษตนเองชดใช้ให้ครบเท่าจำนวนวันที่ปิดอาบัติ ก่อนที่จะประพฤติมานัตอันเป็นขั้นตอนปกติของการออกจากอาบัติต่อไป, ระหว่างอยู่ปรีวาส ต้องประพฤติวัตรต่างๆ เช่น งดใช้สิทธิบางอย่าง ลดฐานะของตนและประจันตัว เป็นต้น	เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม	สำนักสงฆ์ พานคำ (ยอด ห้วยยาง) ต.ทุ่งโป่ง

หลวงปู่โต ปัญญารโ
 (หลวงปู่ทองสุข ปัญญารโ)
 วัดป่านิมิตธรรม
 บ้านหนองผือ ตำบลทุ่งโป่ง
 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา

ชื่อสถานที่	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	ประเภท	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร
วัดป่านิมิตธรรม	๕	พระไตรพฤกษ์ ธนปัญญา	ที่พักสงฆ์	๔	-

ชื่อ(วัด/สำนักสงฆ์)

วัดป่านิมิตธรรม

ชื่อเจ้าอาวาส

พระไตรพฤกษ์ ธนปัญญา

ที่อยู่

๑๓๒ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองผือ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ติดต่อ/เบอร์

๐๘-๑๐๕๘-๑๘๓๗

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม ชื่อ การทำเกษตรผสมผสาน

ชื่อหลัก : การทำเกษตรผสมผสาน

ชื่อภาษาถิ่น : ทำไร่นาสวนผสม

แหล่งที่มาชื่อ : นายสุวรรณรัตน์ อามาตย์ อายุ ๕๕ ปี

ที่อยู่ : ๕๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขารัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน : การเกษตรกรรม

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการเกษตรกรรม สามารถดูแลเลี้ยงไก่ เป็ด ห่าน ไก่กิน ไก่ขาย ผักหวาน ฯ ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ และ ทำไร่นาสวนผสม เป็นต้น

ประวัติศาสตร์ของเกษตรกรรม

จุดเริ่มต้นในสมัยโบราณ

การทำเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ในดินแดนแถบ Fertile Crescent โดยเฉพาะในบริเวณที่เป็นประเทศซีเรียและตอนใต้ของอิรักในปัจจุบัน เมื่อช่วงประมาณ ๙,๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล คนในสมัยนั้นเริ่มมีการคัดเลือกพืชอาหารที่มีลักษณะตามความต้องการเพื่อนำไปเพาะปลูก

ประมาณ ๗,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ระบบเกษตรกรรมขนาดเล็กได้แพร่เข้าไปสู่อียิปต์ ในช่วงเวลาเดียวกัน ก็เริ่มมีการเพาะปลูกข้าวสาลีและข้าวบาร์เลย์ในอนุทวีปอินเดีย ซึ่งปรากฏหลักฐานในการขุดค้นแหล่งโบราณคดี Mehrgarh ในภูมิภาค Balochistan จนถึงเมื่อ ๖,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ในอียิปต์เริ่มมีการทำเกษตรกรรมขนาดกลางบนริมฝั่งแม่น้ำไนล์ และในช่วงเวลานี้ในภูมิภาค

ตะวันออกไกลก็มีการพัฒนาทางเกษตรกรรมในรูปแบบเฉพาะตน โดยจะเน้นเพาะปลูกข้าวเจ้าเป็นพืชผลหลักมากกว่าข้าวสาลี

เกษตรกรรมร่วมสมัย

ในศตวรรษที่ผ่านมาเกษตรกรรมถูกจัดว่ามีผลผลิตเพิ่มขึ้น มีการทดแทนปุ๋ยสังเคราะห์และสารกำจัดศัตรูพืชสำหรับแรงงาน มลพิษทางน้ำและเงินอุดหนุนฟาร์ม หลายปีที่ผ่านมาได้มีปฏิริยาที่รุนแรงและไม่เอื้อประโยชน์ (ทางด้านการพัฒนาของสังคมและการเมือง) กับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกของการเกษตรแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวของเกษตรกรรมแบบอินทรีย์และยั่งยืน[๒][๓] หนึ่งในของกองกำลังที่สำคัญที่อยู่เบื้องหลังการเคลื่อนไหวนี้คือสหภาพยุโรป ซึ่งให้การรับรองอาหารอินทรีย์ครั้งแรกในปี ๑๙๙๑ และเริ่มการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วม (CAP) ของตนเองในปี ๒๐๐๕ เพื่อยกเลิกเงินอุดหนุนฟาร์มที่เชื่อมโยงกับสินค้าโภคภัณฑ์[๔] หรือที่รู้จักว่าปลดการเชื่อมโยง (อังกฤษ: decoupling) การเจริญเติบโตของเกษตรอินทรีย์ได้ต่ออายุการวิจัยในเทคโนโลยีทางเลือกเช่นการจัดการศัตรูพืชแบบบูรณาการและการคัดเลือกพันธุ์ การพัฒนาเทคโนโลยีล่าสุดที่สำคัญจะรวมถึงอาหารดัดแปลงพันธุกรรม

ในปี ๒๐๐๗ แรงจูงใจที่สูงขึ้นสำหรับเกษตรกรเพื่อปลูกพืชที่ไม่ใช่อาหาร (เชื้อเพลิงชีวภาพ)[๕] บวกกับปัจจัยอื่นๆ เช่นการพัฒนาที่ดินทำฟาร์มเดิมที่มากเกินไป การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการขนส่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของความต้องการของผู้บริโภคในประเทศจีนและอินเดีย และการเติบโตของประชากร[๖] ทำให้เกิดการขาดแคลนอาหารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกา และเม็กซิโก รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของราคาอาหารทั่วโลก[๗][๘] เมื่อเดือนธันวาคม ๒๐๐๗ ๓๗ ประเทศต้องเผชิญกับวิกฤตด้านอาหาร และ ๒๐ ประเทศได้กำหนดบางมาตรการของการควบคุมราคาอาหาร

การขาดแคลนเหล่านี้บางครั้งส่งผลให้เกิดการจลาจลอาหารและแม้กระทั่งการเหยียบกันถึงตาย[๙][๑๐][๑๑] กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมขึ้นป้ายว่าการเพิ่มขึ้นในภาคเกษตรรายย่อยอาจเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาความกังวลเกี่ยวกับราคาอาหารและความมั่นคงทางอาหารโดยรวม พวกเขาเป็นส่วนสำคัญเช่นในประสบการณ์ของเวียดนามซึ่งเดินออกมาจากผู้นำเข้าอาหารไปเป็นผู้ส่งออกอาหารรายใหญ่และได้เห็นการลดลงอย่างมีนัยสำคัญในความยากจน เนื่องจากการพัฒนาของเกษตรรายย่อยในประเทศ[๑๒]

โรคและความเสื่อมโทรมของที่ดินเป็นสองความกังวลที่สำคัญในภาคเกษตรกรรมในวันนี้ ยกตัวอย่างเช่นการแพร่ระบาดของการเกิดสนิมลำต้นในข้าวสาลีที่เกิดจากเชื้อสาย Ug๙๙ ขณะนี้มีการแพร่กระจายไปทั่วแอฟริกาและเข้าสู่เอเชียและเป็นสาเหตุของความกังวลที่สำคัญเนื่องจากการสูญเสียพืชถึง ๗๐% หรือนานกว่านั้นภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง[๑๓] ประมาณ ๔๐% ของที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของโลกเสื่อมโทรมอย่างหนัก[๑๔] ในแอฟริกาหากแนวโน้มขณะนี้ของการเสื่อมโทรมในดินยังคงมีต่อไป, ทวีปนี้อาจจะสามารถป้อนอาหารได้เพียง ๒๕% ของประชากรในปี ๒๐๒๕ ตามข้อมูลของสถาบันทรัพยากรธรรมชาติในแอฟริกาของ UNU ที่มีที่ตั้งอยู่ในประเทศกานา[๑๕]

ในปี ๒๐๐๙ ผลผลิตทางการเกษตรของจีนมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ตามด้วยสหภาพยุโรป อินเดีย และสหรัฐอเมริกา ตามข้อมูลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ นักเศรษฐศาสตร์วัดปัจจัยผลผลิตโดยรวมของการเกษตรโดยประเทศสหรัฐอเมริกามีประสิทธิภาพมากขึ้นประมาณ ๑.๗ เท่ามากกว่าเดิมในปี ๑๙๔๘[๑๖]

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชื่อ เพาะพันธุ์ต้นไม้ตามธรรมชาติ

ชื่อหลัก : เพาะพันธุ์ต้นไม้ตามธรรมชาติ

ชื่อภาษาถิ่น : เพาะกล้าไม้

แหล่งที่มาชื่อ : นางยุพา ลิโป้ อายุ ๔๘ ปี

ที่อยู่ : ๑๔๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถเพาะพันธุ์กล้าไม้ หรือ ดูแลปลูกต้นไม้ทดแทนเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ ให้มีความร่มรื่น เป็นผู้มี ความเชี่ยวชาญทั้งด้านการเพาะต้นไม้ยืนต้น อีกด้วย

อาชีพน่าสนใจอีกอย่างที่ชาวบ้านห้วยยาง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น นิยมกันคือการทำสวนเพาะกล้าไม้ขาย โดยมีการทำกันเป็นจำนวนหลายครอบครัวทั่วทั้งหมู่บ้าน ส่งขายทั้งพื้นที่บริเวณตำบลใกล้เคียง และทั่วอำเภอ ซึ่งว่ากันว่าที่นี่ยังเป็นแหล่งเพาะ-ขายกล้าไม้ขนาดใหญ่อีกแห่งของอำเภอบุรณรัมย์

คุณยุพา ลิโป้ เป็นเจ้าของสวนเพาะ-ขายกล้าไม้ อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น โดยสวนของเขา เพาะ-ขายกล้าไม้หลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นต้นประดู่ ยางนา ไม้ป่า มะค่าโมง สักทอง ฯลฯ และรวมไปถึงผักสวนครัวต่างๆ

ความเป็นมา

ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้มีการพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ๒๕.๖๒ % ของพื้นที่ประเทศไทย หรือ ๘๓.๔๕ ล้านไร่เพิ่มขึ้นเป็น ๔๐ % ของพื้นที่ประเทศไทย ๑๒๘ ล้านไร่ ดังนั้นจะต้องปลูกป่าเพิ่มอีก ประมาณ ๔๕ ล้านไร่สิ่งที่รับประกันความสำเร็จ ในการปลูกป่าประการหนึ่งก็คือการปลูกป่าโดยใช้กล้าไม้ที่มีคุณภาพซึ่งคุณภาพของกล้าไม้ก็มีผลสืบเนื่องมาจากการใช้เมล็ดไม้พันธุ์ดีมีคุณภาพและการปฏิบัติในการเพาะชำกล้าไม้ตั้งแต่เมล็ดจนเป็นต้นกล้าและบำรุง รักษาจนนำไปปลูกกล้าไม้

ความหมายของกล้าไม้

การปลูกหรือการเพิ่มจำนวนต้นพืชให้มีปริมาณมากขึ้น โดยนำพืชที่ผลิตได้ไปใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การผลิตกุหลาบเพื่อตัดดอกขาย การปลูกมะม่วง นำดอกไม้เพื่อการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศนอกจากนี้การผลิตพืชยังรวมไปถึงการเพาะเมล็ดเพื่อให้ได้ต้นกล้าพันธุ์ไม้มากขึ้น การขยายพันธุ์พืชที่มีอยู่ให้มีจำนวนต้นมากขึ้นความหมายของกล้าไม้

ความสำคัญของกล้าไม้

มีความสำคัญในการปลูกพืช เพราะขั้นตอนแรกของการเพาะปลูกต้องมีต้นกล้าพืชเสียก่อน การเลือกวิธีการขยายพันธุ์พืชที่เหมาะสมจะทำให้สามารถผลิตต้นกล้าได้ตามปริมาณและคุณภาพที่ต้องการซึ่งเป็นผลไปถึงคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตของพืชนั้นๆนอกจากนั้นการขยายพันธุ์พืช

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์แผนไทย ชื่อ การนวดแผนไทย

ชื่อหลัก : การนวด

แผนไทย

ชื่อภาษาถิ่น : นวดจับเส้น

แหล่งที่มาชื่อ : นางกองหนูน ตลับเงิน อายุ ๔๙ ปี

ที่อยู่ : ๑๕๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการแพทย์แผนไทย

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการแพทย์แผนไทย เช่น นวดแผนไทย การทำยาจากสมุนไพร ลูกประคบ และเพาะต้นกล้าสมุนไพร เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านการเพาะต้นไม้ยืนต้นอีกด้วย

ความเป็นมา

ประวัติการนวดแผนไทย

การนวดไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะที่มีมาแต่โบราณ เกิดจากสัญชาตญาณเบื้องต้นของการอยู่รอด เมื่อมีอาการปวดเมื่อยหรือเจ็บป่วยตนเองหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงมักจะลูบไล้บิบนวดบริเวณดังกล่าว ทำให้อาการปวดเมื่อยลดลง เริ่มแรกๆ ก็เป็นไปโดยมิได้ตั้งใจ ต่อมาเริ่มสังเกตเห็นผลของการบิบนวดในบางจุด หรือบางวิธีที่ได้ผลจึงเก็บไว้เป็นประสบการณ์ และกลายเป็นความรู้ที่สืบทอดกันต่อๆ มา จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ความรู้ที่ได้จึงสะสมจากลักษณะง่ายๆ ไปสู่ความสลับซับซ้อน จนสามารถสร้างเป็นทฤษฎีการนวด จึงกลายมาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีบทบาทบำบัดรักษาอาการและโรคบางอย่าง

การนวดไทย หรือ นวดแผนโบราณ เป็นการนวดชนิดหนึ่งในแบบไทย ซึ่งเป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย โดยจะเน้นในลักษณะการกด การคลึง การบีบ การดัด การดึง และการอบ ประคบ ซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อ "นวดแผนโบราณ" โดยมีหลักฐานว่านวดแผนไทยนั้นมีประวัติจนเป็นรูปแบบแผนที่เป็นมาตรฐานของไทยและส่งทอดมาจนถึงปัจจุบัน การนวดไทยแบ่งเป็น ๒ สาย คือสายราชสำนักและสายเชลยศักดิ์มา

จากประเทศอินเดีย โดยเชื่อว่าน่าจะมีการนำการนวดเข้ามาพร้อมกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และมีการนำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน จากนั้นได้ถูกพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมไทย

- การนวดแบบราชสำนัก เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของการนวดนี้คือ เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ผู้มี

ยศถาบรรดาศักดิ์ที่อยู่ในรั้วในวัง ฉะนั้นการนวดจึงถูกออกแบบที่เน้นการใช้นิ้วมือและมือเท่านั้น และท่วงท่าที่ใช้ในการนวดมีความสุภาพเรียบร้อย มีข้อกำหนดในการเรียนมากมาย ผู้ที่เชี่ยวชาญทางวิชาชีพด้านนี้ จะได้ทำงานอยู่ในรั้วในวังเป็นหมอลหลวง มีเงินเดือนมียศมีตำแหน่ง

- การนวดแบบเชลยศักดิ์ เป็นการนวดที่ใช้ในระดับชาวบ้านด้วยท่าทางทั่วไป ไม่มีแบบแผนหรือพิธีรีตองในการนวดมากนัก อีกทั้งยังสามารถใช้วิธีอื่นๆ เช่น เข่า ศอก เท้า เพื่อช่วยทุ่นแรงในการนวดได้ ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากการนวดแบบราชสำนักที่เน้นการใช้มือเพียงอย่างเดียว

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการนวดไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ ศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบในป่ามะม่วง ซึ่งตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งได้จารึกการรักษาโรคด้วยการนวดไว้ ต่อมาในสมัยอยุธยาหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการนวดไทยในปี พ.ศ. ๑๙๙๘ ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ โดยมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งหน้าที่ของแพทย์ตามความชำนาญเฉพาะทาง โดยแยกเป็นกรมต่างๆ เช่น กรมแพทยา กรมหมอยา กรมหมอกุมาร กรมหมอนวด กรมหมอดา กรมหมอวิธโรค โรงพระโอสถ นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดศักดิ์ดินนาและดำรงยศตำแหน่งเป็น หลวง ขุนหมื่น พัน และครอบครัวที่นาตามยศและศักดิ์ดินนาที่ดำรง ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎหมาย "นาพลเรือน" ต่อมาในรัชสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเป็นยุคที่การนวดไทยรุ่งเรืองมาก โดยปรากฏในจดหมายเหตุของราชทูตจากประเทศฝรั่งเศสชื่อ ลา ลูแบร์ ในปี พ.ศ. ๒๒๓๐ ว่า

“ในกรุงสยามนั้น ถ้าใครป่วยไข้ลง ก็จะเริ่มทำเส้นสายยึด โดยให้ผู้ชำนาญทางนี้ขึ้นไปนวดร่างกายของคนไข้ แล้วใช้เท้าเหยียบ กล่าวกันว่าหญิงมีครรภ์มักใช้ให้เด็กเหยียบเพื่อให้คลอดบุตรง่ายไม่เจ็บปวดมาก” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) ราว พ.ศ. ๒๓๗๕ ทรงให้วัดโพธิ์ (วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ในปัจจุบัน) เป็นมหาวิทยาลัยของปวงชน ทรงให้เลือกสรรและปรับปรุง ตำรายาสมุนไพรรอบพระอาราม และทรงโปรดให้ปั้นรูปฤๅษีตัดตนซึ่งเป็นรูปหล่อด้วยสังกะสีผสมดีบุกเพิ่มเติม จนครบ ๘๐ ท่า พร้อมโปรดให้เขียนโคลงอธิบายท่าเหล่านั้น แก่โรคนั้น จนครบ ๘๐ ท่า และจารึกสรรพวิชาการนวดไทยลงบนแผ่นหินอ่อน ๖๐ ภาพ แสดงถึงจุดนวดอย่างละเอียดระดับบนผนังศาลาราย และบนเสาศาภายในวัดโพธิ์ ถือได้ว่าเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการนวดไทยไว้อย่างเป็นระบบ

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ราว พ.ศ. ๒๔๔๙ ทรงให้กรมหมื่นภูตราชฤทธิย กรมหมื่นอักษรสาสน์โสภณและหลวงสารประเสริฐ ได้ชำระตำราการนวดแผนไทย และเรียกตำราฉบับนี้ว่า “ตำราแผนนวดฉบับหลวง” ตำรานวดนี้ใช้เรียนในหมู่แพทย์หลวง หรือแพทย์ในพระราชสำนัก และในในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ผู้ที่มีชื่อเสียงมากในการนวดในขณะนั้นคือ หมออินทเวตดา ซึ่งเป็นหมอนวดในราชสำนัก ได้ถ่ายทอดวิชานวดทั้งหมดให้แก่บุตรชายคือ หมอชิต เดชพันธ์ ซึ่งต่อมาได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ ความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนโบราณนั้นเริ่มแพร่หลายและเปิดกว้างสำหรับบุคคลทั่วไปเมื่อประมาณ ๓๐ ปีมานี้ (ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/การนวดแผนไทย>)

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนาและประเพณี ชื่อหมอพราหมณ์สุ่วชัย

ชื่อหลัก : หมอพราหมณ์สุ่วชัย

ชื่อภาษาถิ่น : หมอสูตร

ชื่อแหล่งที่มา : นายดำ สรรพ์สมบัติ อายุ ปี

ที่อยู่ : ๘๐/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน : ศาสนาและประเพณี หมอสูตรขวัญ การสวดเสตาะเคราะห์

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญในด้านการ หมอพราหมณ์สุ่วชัย สะเดาะเคราะห์ (แต่งแก้) แต่งกลอนอีสาน (คำผญา) อ่านคัมภีร์ภาษาบาลีได้ (ภาษาเขมร) เป็นผู้นำด้านทำพิธีทางศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น

ความเป็นมา

หมอสูตรขวัญ

พิธีบายศรีสู่ขวัญ หรือในภาษาท้องถิ่นดั้งเดิมอีสานเรียกว่าบาศรีสูตรขวัญ เป็นประเพณีดั้งเดิมที่เชื่อว่าจะเป็นสิริมงคลเกิดความสุขดีดีกับผู้รับขวัญหรือเจ้าของขวัญเดิมที่เข้าใจว่าจะทำกันในหมู่ชนชั้นเจ้านาย ผู้ใหญ่ เพื่อให้เกิดสิริมงคลเป็นประเพณีของพราหมณ์ เนื่องจากบรรพบุรุษของชาวอีสานได้ผ่านการนับถือทั้งธรรมชาติ ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธมาจึงมีการเลือกสรรเอาส่วนที่ดีมาปรับใช้และได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสำคัญอย่างหนึ่งของชาวอีสานสืบมาตราบเท่าปัจจุบัน การบายศรีสู่ขวัญนิยมทำกันในแทบทุกโอกาสทั้งในคราวประสพโชคและประสพเคราะห์ คราวที่ต้องพลัดพรากจากไกล คราวกลับมาสู่ถิ่นฐานบ้านเกิด คราวที่เจ้านายหรือพระสงฆ์ผู้ใหญ่มาเยือน

คราวที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญในชีวิต เช่น การบวช การแต่งงาน การเข้ารับราชการทหาร การได้งานใหม่ การได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นตลอดทั้งคราวเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น

ขวัญเป็นสิ่งที่ไม่มีความตายแต่เชื่อว่ามืออยู่ประจำตัวของคนและสัตว์มาแต่กำเนิด ถ้าขวัญของผู้ใดอยู่กับเนื้อกับตัวผู้นั้นจะมีแต่ความสุขกายสบายใจ แต่ถ้าขวัญของผู้ใดหลบลี้หนีหายผู้นั้นจะมีลักษณะอาการตรงกันข้าม ขวัญจึงมีหน้าที่รักษาประคับประคองชีวิตและติดตามเจ้าตัวไปทุกหนทุกแห่งการทำพิธีสู่ขวัญจึงเป็นการเชิญขวัญให้อยู่กับเนื้อกับตัวซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้นั้นมีความสุขแล้วยังจะส่งเสริมให้มีกำลังใจที่เข้มแข็ง มีสติไม่ประมาท ชาวอีสานนิยมเรียกสิ่งที่เป็นที่รักและเสริมสิริมงคลแก่ตนว่าขวัญ เช่น ลูกแก้วเมียขวัญ ช้างขวัญ ม้าขวัญ เพื่อนขวัญ ของขวัญ เป็นต้นและเรียกผู้ที่รู้วิธีทำขวัญว่าหมอขวัญหรือหมอพราหมณ์ เรียกวิธีเรียกขวัญให้มาอยู่กับตัวว่าสู่ขวัญ เรียกการสวดหรือสูตรในพิธีกรรมสู่ขวัญของพราหมณ์ว่าสูตรขวัญ เรียกเครื่องใช้ในพิธีสู่ขวัญว่าบายศรีซึ่งทำด้วยใบตองกล้วยเย็บเป็นกรวยเรียงกันประดับด้วยดอกไม้สด เช่น ดอกดาวเรืองดอกมะลิ ดอกบานไม่รู้โรย ดอกจำปาขาว (ดอกกลิ่นหอม) จัดเป็นระเบียบอยู่บนพานหรือโตกปกติ

นิยมจัดด้วยพานทองเหลืองหมอพราหมณ์บางท่านให้แยกพาขวัญสำหรับใส่เครื่องใช้ประจำตัวของผู้เข้าพิธีสู่ขวัญอันได้แก่ กระจกส่องหน้า หวี เส้นผมตัดจากศีรษะเล็กน้อย เล็บ ผ้าขาวและเครื่องประดับอื่นๆต่างหาก ส่วนพานบายศรีจะใส่รูปเทียน ขนมไทย ผลไม้นิยมเป็นกล้วยน้ำว้า และเส้นด้ายไว้สำหรับผูกข้อมือ (ผูกแขน) โดยมีการวางไว้อย่างเป็นระเบียบตามช่องดอกไม้แต่โดยทั่วไปจะใช้เพียงพานเดียวรวมเรียกว่า พาขวัญ หรือพานบายศรี เมื่อเตรียมทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว การสูตรหรือสวดเชิญขวัญจะเริ่มขึ้นทุกคนจะนั่งพับเพียบล้อมวงหันหน้าเข้าสู่พาขวัญ ผู้ที่เป็นเจ้าของขวัญจะเอามือขวาจับพาขวัญพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือจะนั่งอยู่ทางด้านเหนือ ผู้รับขวัญมิตรสหายหรือแขกในงานจะนั่งด้านใต้ และร่วมกันยกพาขวัญขึ้นตอนเริ่มพิธี หมอทำขวัญจะตั้งจิตอธิษฐานให้เจ้าของขวัญมีความสุขความเจริญแล้วสวดเป็นภาษาบาลี ซึ่งมีความหมายว่า ขออัญเชิญเทวดาผู้เป็นใหญ่ มีท้าวสักกะ พระอินทร์ พระพรหม และเทพอารักษ์ทั้งหลายที่อยู่ ณ อาณาบริเวณนี้มาชุมนุมอวยพรให้เจ้าของขวัญมีความสุขสวัสดิ์ คำสวดหรือสูตรขวัญจะเปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ของการสู่ขวัญแต่ละครั้งว่าสู่ขวัญเนื่องในโอกาสอะไร สู่ขวัญให้ใคร ในขณะที่เดียวกันผู้รับขวัญและบุคคลอื่นที่นั่งสงบเสถียรมีการเปล่งเสียงรับขวัญเป็นช่วงๆตอนที่หมอขวัญสวดว่า มาเด้อขวัญเอ๊ย เมื่อสวดจบจะมีการเจิมด้วยน้ำสุรา ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า ฟายเหล่า ที่มีมือผู้รับขวัญเมื่อฟายเหล่าเสร็จหมอพราหมณ์ก็จะผูกข้อมือให้คนรับขวัญเป็นคนแรก ต่อไปจะเป็นพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่และแขกที่มาร่วมงานตามลำดับ ขณะผูกข้อมือผู้รับขวัญต้องหงายมือที่ผูกขึ้น มืออีกข้างหนึ่งยกขึ้นทำพนมมือเสมอก่อนเพื่อเป็นการเคารพขวัญและรับคำอวยพรการผูกข้อมือต้องหยิบไข่ไก่ หรือขนม ข้าวสุกจากพาขวัญมาวางบนมือเจ้าของขวัญด้วยเมื่อผูกข้อมือเสร็จทุกคนแล้วจึงมีการเลี้ยงข้าวปลาอาหารกันตามที่จัดไว้จนอิ่มหนำสำราญก็เป็นอันเสร็จพิธี

การสู่ขวัญเป็นเรื่องเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจซึ่งบรรพบุรุษของชาวอีสานได้เห็นความสำคัญขงจิตใจมากในการดำเนินชีวิตแทบทุกอย่างต้องอาศัยพลังทางจิตเพื่อจะได้ช่วยให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีสติสัมปชัญญะที่มั่นคงซึ่งจะก่อให้เกิดปัญญาและความมุ่งมั่นทุ่มเทไปสู่เป้าหมายสามารถเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นจึงเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ควรถือปฏิบัติสืบทอดกันต่อไป

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรมและพานบายศรี

แหล่งที่มาชื่อ : นางทองเลื่อน ฉลุทอง อายุ ๘๐ ปี

ที่อยู่ : ๒๗ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน : ศิลปกรรมและพานบายศรี

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการทำพานบายศรี การทำชั้นหมากเบ็ง ฯลฯ เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของพิธีบายศรีสู่ขวัญ

กล่าวกันว่าพิธีบายศรีสู่ขวัญมาพร้อมกับพราหมณ์ทมิฬชานอินเดียที่อพยพมาสู่สุวรรณภูมิ หนังสือเก่าที่พบซึ่งออกในสมัยพระเจ้าอู่ทองกล่าวไว้ว่า บายเป็นภาษาเขมรแปลว่าข้าว ข้าวอันเป็นสิริมงคล ข้าวขวัญ กล่าวคือข้าวที่หุงปรุงรสโอชาอย่างดีเหมาะสมที่จะเป็นเครื่องสังเวยให้เทวดาโปรด พิธีใดเป็นพิธีเทวดาโดยตรง หรือต้องการที่จะอัญเชิญเทวดามาเป็นประธาน ต้องการของสังเวยที่ดีและมีสี่สะดุดตา ชาวทมิฬจึงมีเคล็ดลับความเชื่อในข้าวที่ย้อมสีตามสีประจำองค์เทวดา รวมถึงใช้สีล่อเทวดาฝ่ายร้ายให้ไปรวมต่างหากไม่ให้มาทำอับมงคลให้โทษแก่ มณฑลพิธีและบุคคล ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยกับทมิฬได้มีความเป็นมาอย่างเดียวกัน เนื่องจากได้มีการ ถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ แก่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิธีบวงสรวงเทวดา มีขนมต้มขาว มะพร้าวอ่อน กล้วย ข้าวย้อมสี เช่นข้าวเหนียวดำ ข้าวเหนียวแดง ก็นำมาใช้ในพิธีไทยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ภาชนะบายศรีต้องเป็นกระถางที่ สำหรับบรรจุอาหาร ภายหลังเอาพานซ้อนกันขึ้นไปแล้วเอาของตั้งบนปากพาน เมื่อมีการถ่ายทอดมาที่ประเทศไทย ซึ่งมีศิลปศาสตร์ที่เจริญขึ้น กระถางใบตองก็ถูกประดิษฐ์ประดอยให้สวยงามเป็นกระถางเจิม ซึ่งประดับประดาตกแต่งที่ ปากกระถางให้มีความงดงามมีกระจัง มียอดแหลมตาม ศิลปะแบบไทย ๆ

ความหมายของบายศรีสู่ขวัญ

บายศรี เป็นของสูงเป็นสิ่งที่มีความหมายของคนไทย ตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบันนับตั้งแต่เกิดจะจัดพิธีสังเวยและทำขวัญในวาระต่างๆ ซึ่งจะต้อง มีบายศรีเป็นสิ่งสำคัญในพิธีนั้นๆ ซึ่งเป็นศาสนพิธีของพราหมณ์

คำว่า บาย ภาษาเขมร แปลว่า ข้าวสุก
บาย ภาษาถิ่นอีสาน แปลว่า จับต้อง สัมผัส
ศรี เป็นคำมาจากภาษาสันสกฤตตรงกับ
ภาษาบาลี ว่า สิริ แปลว่า มิ่งขวัญ

คำว่า “ บายศรี ” แปลว่า ข้าวขวัญ หรือ
สิ่งที่ นำสัมผัสกับความดีงาม (ความหมายของชาวอีสาน)

บายศรี ตามพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า ข้าวอันเป็น สิริ ,ขวัญข้าว หรือ
ภาชนะใส่เครื่องสังเวย

ในโบราณมีการเรียกพิธีสู่ขวัญ ว่า บาศรี
เหตุที่เรียกว่า บาศรี เนื่องมาจากเป็นพิธีสำหรับ บุคคลชั้นเจ้านายผู้ใหญ่เท่านั้น จึงมีคำว่า บา อยู่ด้วย “บา” ในภาษา
โบราณอีสานใช้เป็นคำนำหน้าเรียกเจ้านาย เช่น บาท้าว บาบ่าว บาศราญ เป็นต้น ส่วนคำว่า ศรี หมายถึงผู้หญิง
และสิ่งที่เป็นสิริมงคล บาศรี จึงหมายถึง การทำพิธีที่เป็นสิริมงคลแต่ปัจจุบันนี้ คำว่า บาศรี ไม่ค่อยนิยมเรียกกันแล้ว
มักนิยมเรียกว่า บายศรี เป็นส่วนมาก

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสภัญญะและหมอลำ

แหล่งที่มาชื่อ : นางนุรัตน์ อามาศย์ อายุ ๕๖ ปี
ที่อยู่ : ๕๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน : สภัญญะและหมอลำ
ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการขับร้องสภัญญะและหมอลำ
เป็นต้น

ประวัติความเป็นมา

หมอลำหมู่ หมอลำเพลินเป็นการลำที่มีผู้แสดงครบ หรือเกือบจะครบตามจำนวนตัวละครในเรื่องที่ดำเนินการแสดง มีอุปกรณ์ประกอบ ทั้งฉาก เสื้อผ้าสมจริงสมจัง และยังมีเครื่องดนตรีประกอบ แต่เดิมที่มีหลักๆ คือพิณ (ซุง หรือ ซึง) แคน กลอง กรลำจะมี ๒ แนวทางคือ ลำเวียง จะเป็นการลำแบบลำกลอน หมอลำจะแสดงเป็นตัวละครตามบทบาทในเรื่อง การดำเนินเรื่องค่อนข้างช้า แต่ก็ได้อรรถรสของละครพื้นบ้าน หมอลำได้ใช้พรสวรรค์ของตัวเองในการลำ ทั้งทางด้านเสียงร้อง ปฏิภาณไหวพริบและความจำ เป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุ ต่อมาเมื่อดนตรีลูกทุ่งมีอิทธิพลมากขึ้น จึงเกิดวิวัฒนาการของหมอลำหมู่อีกครั้งหนึ่ง โดยได้ประยุกต์กลายเป็น ลำเพลิน ซึ่งมีจังหวะที่เร้าใจชวนให้สนุกสนาน ก่อนการลำเรื่องในช่วงหัวค่ำจะมีการนำเอารูปแบบของ วงดนตรีลูกทุ่งมาใช้เรียกคนดู กล่าวคือ จะมีนักร้องมาร้องเพลงลูกทุ่งหรือบางคณะหมอลำ ได้นำเพลงสตริงที่กำลังฮิตในขณะนั้นมาขับร้อง มีทางเครื่องหรือแดนซ์เซอร์เต้นประกอบ นำเอาเครื่องดนตรีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น กีตาร์ คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟนทรัมเปต และกลองชุด เป็นต้น โดยนำมาผสมผสานเข้ากับเครื่องดนตรีเดิมได้แก่ พิณ แคน ทำให้ได้รสชาติของดนตรีที่แปลกออกไป ยุคนี้นับว่าหมอลำเฟื่องฟูมากที่สุด คณะหมอลำต่างๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม อุบลราชธานี อุดรธานี หมอลำหมู่สามารถแบ่งตามทำนอง

ของบทกลอนลำได้อีกซึ่งแต่ละทำนองจะออกเสียงสูงต่ำไม่เหมือนกัน ได้แก่ ทำนองขอนแก่น ทำนองกาฬสินธุ์ ทำนองสรวงคาม ทำนองอุบล เป็นต้น

หมอลำเป็นองค์วิชาความรู้อย่างหนึ่ง ทำให้เราเรียนรู้สังคม และวัฒนธรรมได้ การแสดงหมอลำไม่ใช่แค่การอนุรักษ์ แต่ยังอธิบาย ความหมายและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในวงชาวบ้านซึ่งเป็นมูลชั้นต้น อย่างดี ในเมื่อวัฒนธรรมอีสานได้มีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นเรา ควรที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมของเราไว้ วัฒนธรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของไทย ก็คือเอกลักษณ์ของชาติไทยและที่คนไทยเรามีความมั่นคงอยู่ได้ทุกวันนี้ก็ เพราะเรามีเอกลักษณ์ มีวัฒนธรรมไทยที่เป็นวิถีชีวิตของเรา

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

สรภัญญะ เป็นทำนองการสวดทำนองหนึ่ง มีจุดกำเนิดมา จากการสวดทางพระพุทธศาสนา เป็นทำนองเทศน์โปรดพุทธศาสนิกชนใน ตอนแรก ต่อมาจึงฝึกให้ฆราวาสร้อง สำหรับการร้องในภาคอีสานนั้นจะร้อง กันแพร่หลายในเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการทำนา และรอช่วงการเก็บเกี่ยวมาถึง ชาวบ้านจึงใช้เวลาไปร่วมทำบุญที่วัด เช่น จัดทำดอกไม้ จัดทำตะเกียงน้ำมันจากพืช เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงจุดให้มีแสง สว่างพอที่พระสงฆ์จะใช้เวลากลางคืน นอกจากนี้ จะมีสตรีจับกลุ่มกันร้อง สรภัญญะโดยมีรุ่นเก่าเป็นผู้ฝึก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่สามารถสืบทอดได้ว่ามี การสวดสรภัญญะตั้งแต่เมื่อใด ปัจจุบันการสวดสรภัญญะของ ชาวภาคอีสานนั้น นิยมสวดกันในงานศพ งานทอดผ้าป่า งานกฐิน งานทอด เทียน งานกวนข้าวทิพย์ และในกิจกรรมวันธรรมสวนะ (วันพระ) ส่วนภาค กลางนั้นนิยมร้องในงานศพ เช่นเดียวกับการสวดพระอภิธรรม จุดมุ่งหมาย ของการสวดมีจุดประสงค์เดียวกันคือ การเผยแพร่ธรรมะ ดังนั้น เนื้อหาที่ใช้สวดจึงมักให้คติธรรม เช่น เรื่อง เวสสันดรชาดก และชาดกต่างๆ โดยปกติแล้ว คณะขับร้องสรภัญญะ จะประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๓ - ๗ คน คน ที่มีเสียงไพเราะที่สุดจะเป็นหัวหน้า

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารพื้นบ้าน

แหล่งที่มาชื่อ : นางสาววิภา ชนะพล อายุ ๓๖ ปี

ที่อยู่ ๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลordia จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหารพื้นบ้าน การทำขนมไทย

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน : เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการทำขนมไทยพื้นบ้าน การทำขนมห่อ
ขนมชั้น ขนมกล้วย ขนมตะโก้ ขนมหม้อแกง ขนมกล้วยแปบ ขนมต้ม เป็นต้น

ประวัติและความเป็นมา

ในสมัยโบราณคนไทยจะทำขนมเฉพาะวาระสำคัญ
เท่านั้น เป็นต้นว่างานทำบุญ งานแต่ง เทศกาลสำคัญ หรือต้อนรับ
แขกสำคัญ เพราะขนมบางชนิดจำเป็นต้องใช้กำลังคนอาศัยเวลาใน
การทำพอสมควร ส่วนใหญ่เป็น ขนมประเพณี เป็นต้นว่า ขนมงาน
เนื่องในงานแต่งงาน ขนมพื้นบ้าน เช่น ขนมครก ขนมกล้วย ฯลฯ ส่วน
ขนมในรั้วในวังจะมีหน้าตาสวยงาม ประณีตวิจิตรบรรจงในการจัดวาง
รูปทรงขนมสวยงาม

ขนมไทยดั้งเดิม มีส่วนผสมคือ แป้ง น้ำตาล กะทิ
เท่านั้น ส่วนขนมที่ใช้ไข่เป็นส่วนประกอบ เช่น ทองหยิบ ทองหยอด
เม็ดขนุน นั้น มาริ กีมาร์ เดอ ปีนา (ท้าวทองกิมม้า) หลิงสาวชาว
โปรตุเกส เป็นผู้นำสูตรมาจากโปรตุเกส

ขนมไทยที่นิยมทำกันทุกๆ ภาคของประเทศไทย ใน
พิธีการต่างๆ ก็คือขนมจากไข่ และเชื่อกันว่าชื่อและลักษณะของขนม
นั้นๆ เช่น รับประทานฝอยทอง เพื่อหวังให้อยู่ด้วยกันยืนยาว มีอายุ
ยืน รับประทาน ขนมชั้นก็ให้ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน รับประทาน ขนม
กล้วยฟูก็ขอให้เจริญ รับประทานขนมทองเอก ก็ขอให้ได้เป็นเอก เป็น
ต้น

ในสมัยรัชกาลที่ ๑ มีการพิมพ์ตำราอาหารออกเผยแพร่ รวมถึงตำราขนมไทยด้วย จึงนับได้ว่าวัฒนธรรมขนมไทยมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรก ตำราอาหารไทยเล่มแรกคือแม่ครัวหัวป่าก์ ต่อมาเมื่อการค้าเจริญขึ้นในตลาดมีขนมนานาชนิดมาขาย และนับว่าเป็นยุคที่ขนมไทยเป็นที่นิยม

ขนมไทย

ขนมไทยหลายชนิด อาทิ ทองหยอด, ทองหยิบ, ฝอยทอง ซึ่งเป็นขนมที่มีที่มาจากโปรตุเกส โดย ท้าวทองกีบม้า ขนมไทย มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประจำชาติไทยคือ มีความละเอียดอ่อนประณีตในการเลือกสรรวัตถุดิบ วิธีการทำ ที่พิถีพิถันรสชาติอร่อยหอมหวาน สีสันสวยงาม รูปลักษณ์ชวนรับประทาน ตลอดจนกรรมวิธีที่ประณีตบรรจง

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ชื่อ ศูนย์ลือไม้เฟอร์นิเจอร์

ชื่อหลัก : ศูนย์ลือไม้เฟอร์นิเจอร์

ชื่อภาษาถิ่น : ลือไม้ สร้างสุข

ชื่อแหล่งที่มา : นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ ผู้ก่อตั้งร้านลือไม้เฟอร์นิเจอร์ แหล่งรวมผู้พิการซึ่งขาดโอกาส
จากสถานการณ์ที่พลิกผันในชีวิตมาร่วมกันแสดงทักษะที่ตนเองมีผ่านงานไม้และงานแก้ว

ที่อยู่ : ๑ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๕๐

ติดต่อ/เบอร์ และ ID ๐๙๕๖๗๒๖๓๔๖

ประวัติความเป็นมา

ความหมายของ กลุ่มลือไม้เฟอร์นิเจอร์ คือ มนุษย์ลือไม้ เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ จากกลุ่มผู้ป่วยที่นอนติดเตียงมาฟื้นฟูต่อยอด ด้วยการทำอาชีพแรกที่มารวมกลุ่มกันที่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ มีสมาชิก ๕ คน เป็นคนพิการที่นั่งวีลแชร์ทั้งหมด โดยเริ่มต้นจากการทำกระจกพันทราย และงานเข้ากรอบรูป หลังจากที่ทำมาได้ประมาณ ๑ ปีกว่า ๆ สมาชิกกลุ่มน้อง ๆ ที่ทำงานด้วยกันก็เริ่มมองเห็นศักยภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดความมั่นใจ และศรัทธาในตนเองมากขึ้น เพราะก่อนที่จะเข้ามาทำอาชีพทุกคนรู้สึกว่าคุณค่า ไม่มีความสามารถทำอะไรได้เลย แต่พอได้รวมกลุ่มมีเพื่อนมีงานทำ ทุกคนก็เปลี่ยนความคิด และอยากทำงานที่ตนเองถนัด และเคยทำก่อนที่จะเป็นพิการ

สมาชิกกลุ่มในแต่ละคนต่างก็มีความสามารถกัน อยู่แล้ว ในแต่ละด้าน เช่น บางคนเคยเป็นช่างซ่อมรถยนต์บ้าง บางคนเคยเป็นช่างเชื่อมบ้าง บางคนเคยเป็นช่างเฟอร์นิเจอร์ นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ (เกษ) มีความคิดว่าถ้าคนเรา จะมีความสุขและยั่งยืนได้ ก็ต้องได้ทำงานที่ตนเองชอบและถนัด เท่านั้น

ต่อมา นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ (เกษ) จึงหาเครื่องมือง่าย ๆ ที่เป็นเม็ดเงินวด มาทดลองทำ และทำมาได้ ๔ ปี จากทุนของตัวเอง และ บริษัทไอสทสกา ทำ CSR และทำมาตลอดเกือบ ๔ ปี มาถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กลุ่มล่อไม้ จึงได้งบประมาณจาก มาตรา ๓๕ พรบ.การจ้างงานคนพิการ โดยผ่านสถาบันพัฒนาธุรกิจชุมชนเป็นตัวแม่ตซึ่ง จึงได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท ยูเนี่ยน ออโต้ พาร์ท มานูแฟคเจอริ่ง จำกัด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งหมด ๑๒ สิทธิ กลุ่มล่อไม้ได้นำงบประมาณที่ได้ มาสร้างอาคารโรงงาน ซื้อเครื่องมือไฟฟ้าในการทำงาน ทำให้งานที่ทำออกมามีคุณภาพและสวยงามมากขึ้น

และในปีต่อมา พ.ศ. ๒๕๖๑กลุ่มล่อไม้ก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก บริษัท ยูเนี่ยน ออโต้พาร์ท มานูแฟคเจอริ่ง อีกเป็นปีที่ ๒ จึงได้สร้างเป็นร้านค้าเพื่อเป็นของฝากของคนพิการ ทั้งอำเภออุบลรัตน์ และให้เป็นที่รวมสินค้าชุมชนรวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ของกลุ่มล่อไม้ด้วย โดยทางกลุ่มล่อไม้มีจุดประสงค์ให้เป็น จุดแลนด์มาร์ก (landmark) ของอำเภออุบลรัตน์

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มล่อไม้

๑. เพื่อให้คนพิการ มีความรู้สึกเชื่อมั่น และศรัทธาในตนเอง
๒. เพื่อให้มีอาชีพ และมีรายได้ที่ยั่งยืน
๓. สามารถดูแลตนเองและครอบครัวไม่เป็นภาระให้กับครอบครัวและสังคม
๔. เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับชุมชน

ประเภทภูมิปัญญา : ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการอุตสาหกรรมและหัตถกรรม โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ ที่ไม่เหมือนใคร ตั้งอยู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๔ บ้านทรัพย์สมบูรณ์ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น แรงงานที่นี่ล้วนแต่เป็นผู้พิการที่ทำงานทุกอย่างบนรถวีลแชร์ ในชื่อของ “ศูนย์ล่อไม้เฟอร์นิเจอร์” พวกเขาผลิตผลงานคุณภาพทั้งชุดโต๊ะ เก้าอี้ กล่องใส่ของ ชั้นวาง และอื่นๆ อีกหลากหลาย

ประวัติ นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์

ชื่อ นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ อายุ ๔๙ ปี ที่อยู่ ๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม และอุตสาหกรรม ความรู้ความสามารถของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้มีความรู้และชำนาญด้านการบริหารจัดการกลุ่มด้านการตลาดให้สมาชิกกลุ่มได้มีรายได้ที่ยั่งยืนมั่นคง

นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ ตำแหน่งประธานกลุ่มลือไม้เฟอร์นิเจอร์ ซึ่งไม่ได้เป็นคนพิการ แต่กำเนิด ความพิการเกิดจากอุบัติเหตุเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยการขับซิ่งรถมอเตอร์ไซค์ ในขณะนั้นอายุ ๒๖ ปี ได้ขับรถออกไปทำงานที่บึงสี สหารัตน์ธิเบศร์ ตำแหน่งหัวหน้าแผนก

หลังจากเกิดอุบัติเหตุ นอนติดเตียง ๓ ปี ต่อมาปีที่ ๔ จึงได้เปลี่ยนความคิดจากการได้ดูโฆษณาตัวหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ “การหมดไปตั้งครึ่ง กับการเหลือตั้งครึ่ง” จึงเกิดแรงบันดาลใจทำให้ลุกขึ้นมาเพื่อดูแลตัวเองในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น อาบน้ำ ทำกับข้าว ซักผ้า หวังว่าคงจะไม่เป็นภาระให้กับคนที่ดูแลมากจนเกินไป แต่ก็มาคิดได้อีกว่ามันคงยังไม่พอเพราะว่า ถ้าพอกับแม่ที่ดูแลไม่มีแล้ว เราจะเอาเงินจากที่ไหนมาดูแลตนเอง หรือในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

จากนั้นจึงได้ตัดสินใจอีกครั้ง คือ ต้องหารายได้เอง หาอาชีพทำ สุดท้ายก็ได้เพื่อนสมัยทำงานด้วยกัน จึงได้ชักชวนกันมาลงทุนทำการค้าขาย เริ่มจากการขายครีมหน้าขาว ขายกระเปาะ ขายทุกอย่างทุกอย่างที่ทำให้มีรายได้ สามารถดูแลตนเองและดูแลพ่อแม่ และยังมีเงินเหลือเก็บด้วย ทำการค้าขายกับเพื่อนเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมเป็นเวลา ๑๐ ปี

หลังจากนั้นได้รับการชวนเข้ากลุ่มคนพิการ ของอำเภออุบลรัตน์ จากนิกายภาพบำบัด โรงพยาบาลอุบลรัตน์ รวมกลุ่มครั้งแรกเจอเพื่อนพิการที่หลากหลาย ความพิการ แต่ นางสาวเกษราภรณ์ หลวงจันทร์ (เกษ) ได้โพกัสคนที่พิการนั่งวิลแชร์ เพราะกายภาพเหมือนกัน จึงได้ชักชวนมาฟื้นฟูเพื่อให้อายุยืนยาวจากนิกายภาพ หลังจากนั้นก็ต่อยอดมาทำอาชีพและสำคัญยิ่ง น้อง ๆ ที่ทำงานแต่ละคน ไม่ได้พิการแต่กำเนิด ซึ่งพวกเขาเคยทำงานกันมาก่อนทั้งนั้น หลังจากพวกเขาได้มีโอกาสมีงานทำ ที่มีรายได้จากน้ำพักน้ำแรงของพวกเขา จึงทำให้น้อง ๆ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองยังมีตัวตนอยู่ ไม่เป็นภาระให้กับครอบครัว ที่สำคัญยิ่งเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองทำ มีรายได้ มีอาชีพทำที่ยั่งยืน สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี ปัจจุบัน กลุ่มลือไม้รวมกลุ่มเป็นเวลา ๗ ปี

ภาคผนวก

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๒๙๓๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวน แผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงานการจัดกิจกรรมสาธารณะ การส่งเสริมกีฬาและการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๔
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๙
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๓
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๖
- ระเบียบและหนังสือสั่งการอื่นที่เกี่ยวข้อง

